ספרי׳ — **אוצר החסידים** — ליובאוויטש

מאמר

בסוכות תשבו – ה׳תשמ״ב

מאת

כבוד קדושת

אדמו״ר מנחם מענדל

זצוקללה״ה נבג״מ זי״ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

●

בלתי מוגה

יוצא-לאור לימים ראשונים דחג הסוכות, ה׳תשפ״ב

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים״

770 איסטערן פארקווי ברוקלין, נ.י.

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושתים לבריאה

שנת המאה ועשרים להולדת כ״ק אדמו״ר זי״ע

בס״ד.

פתח דבר

לקראת ימים ראשונים דחג הסוכות הבעל״ט, הננו מוציאים לאור (בהוצאה חדשה ומתוקנת) מאמר ד״ה בסוכות תשבו, שנאמר בהתוועדות י״ג תשרי ה׳תשמ״ב (לפני ארבעים שנה), הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות־קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה״ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד ״הקיצו ורננו גו׳״, ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, ״תורה חדשה מאתי תצא״.

ועד הנחות בלה״ק

יום ״בשם השם״ יא תשרי, ה׳תשפ״ב,
שנת המאה ועשרים להולדת כ״ק אדמו״ר זי״ע,
ברוקלין, נ.י.

©
Published and Copyright 2021 by
LAHAK HANOCHOS INC.
788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213
Tel. (718) 604-2610
info@lahak.org • http://www.lahak.org
The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5782 • 2021
Printed in the United States of America

נסדר והוכן לדפוס
על ידי חיים שאול בן חנה
בדפוס „**ועד הנחות בלה״ק**״
(718) 604-2610

נדפס באדיבות דפוס
The PrintHouse
538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237
(718) 628-6700

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

תוכן המאמר

ביאור ענינו של חג הסוכות כפי שמשתקף בכללות עבודת האדם (זאת התורה אדם):

„בסוכות תשבו שבעת ימים", שבסוכה, דירת עראי, נעשה תשבו כעין תדורו – שהעולם שהוא בעל שינויים (שלכן גם האדם הוא בעל שינויים – לא רק שינוי למעליותא, מעלין בקודש, בחי' מהלכים, אלא גם באופן של ירידה כו'), נעשה דירה לו ית', ע"י עבודת האדם (בכל היקף הזמן – שבעת ימים) באופן ד„ויבן לו בית ולמקנהו עשה סוכות", שעניני התומ"צ הם באופן של קביעות, ואילו עניני העולם („מקנהו") אינם אלא באופן עראי;

„כל האזרח בישראל ישבו בסוכות", שמה שעתיד להזריח, מאיר כבר עכשיו – שהשלימות דלעת"ל שע"י מעשינו ועבודתנו היא באופן דעולמך תראה בחייך, מצד בחי' היחידה, שמצדה ראויים כל ישראל לישב בסוכה אחת.

וכיון שחג הסוכות הוא חג האסיף, שמורה על אסיפת מעשינו ועבודתנו דכל השנה (לאחרי התיקון והשלימות שע"י התשובה, שלכן השמחה גדולה ביותר) – מודגש בו במיוחד כללות ענין העבודה שמרומז בענין דבסוכות תשבו גו' כל האזרח גו' (כנ"ל); וכפי שנמשך בענין נטילת ד' מינים – שבכל אחד מהם ניכר בגלוי ענין האחדות, ונוסף לזה מאחדים את כל ד' המינים, שדוגמתם הם כל ד' הסוגים שבישראל, שנעשים אגודה אחת, ואחדות זו ממשיכים בעבודת כל השנה כולה.

בס״ד. י״ג תשרי (הילולא דכ״ק אדמו״ר מהר״ש נ״ע), אור לערב חג הסוכות, ה׳תשמ״ב

(הנחה בלתי מוגהה)

בסוכות תשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל ישבו בסוכות[1]. וידוע דיוק רבותינו נשיאינו (ובפרט במאמרים ד״ה זה[2]), שהכתוב מחלק ואומר בסוכות תשבו, ואח״כ מוסיף לחוד מה שצריך להיות בנוגע לכל האזרח בישראל, אף שלכאורה נכללים כבר כל בנ״י במ״ש בסוכות תשבו. ויתירה מזה, שלכאורה הי׳ הכתוב יכול לכתוב (בסוכות תשבו שבעת ימים) וכל האזרח בישראל[3], ואעפ״כ ה״ה חוזר ואומר עוה״פ ישבו בסוכות, ובתוספת שינוי בדבר, שבנוגע לכל האזרח בישראל נאמר ישבו (בסוכות), בלשון נסתר, אף שגם עמהם הי׳ יכול לדבר בלשון נוכח, תשבו (בסוכות). ובהמשך לזה מובא[4] גם שבגמרא[5] למדים ממ״ש כל האזרח בישראל ישבו בסוכות, שכל ישראל ראויים לישב בסוכה אחת, שבפשטות הלימוד הוא ממ״ש כל האזרח בישראל, אך צריך להבין, דלכאורה, כדי ללמד ענין זה, הי׳ הכתוב יכול לומר תיבת כל מיד בתחלה, שכולכם או כל ישראל תשבו בסוכות שבעת ימים, ומזה הי׳ אפשר ללמוד שכל ישראל ראויים לישב בסוכה אחת, ללא צורך לקשר זאת עם הענין דכל האזרח בישראל.

ועוד ענין בחג הסוכות, שבתחלתו יש בו מצוה מסויימת הקשורה עם הענין דבסוכות תשבו, שזהו מ״ש[6] ולקחתם לכם ביום הראשון [שא׳ הפירושים[7] שנקרא יום הראשון (עם היותו חמשה עשר בחודש) לפי שהוא יום הראשון משבעת ימים של חג הסוכות] פרי עץ הדר כפות תמרים וענף עץ עבות וערבי נחל (ונטילתם צ״ל באופן שנעשה) ושמחתם לפני הוי׳ אלקיכם גו׳, והיינו, שהכתוב מקשר מצוה זו עם יום הראשון משבעת הימים שעליהם נאמר בסוכות תשבו. ובפרט ע״פ מש״נ בנוגע לנטילת ד׳ מינים שמצוה מן המובחר שתהי׳ בסוכה[8] [וכמובן שהלשון

---

1) אמור כג, מב.
2) ראה סה״מ תש״ד ע׳ 31. סה״מ תשי״א ע׳ 50. ובכ״מ.
3) בסה״מ תש״ד שם: ״הול״ל בסוכות תשבו והאזרח שבעת ימים״.
4) ראה סה״מ תשי״א שם.
5) סוכה כז, ב.
6) אמור שם, מ.
7) ראה מפרשי הויק״ר פ״ל, ז.
8) סידור אדה״ז (לפני הלל). וראה פרי עץ חיים שער הלולב פ״ג. לקו״ש חכ״ב ע׳ 124 ואילך.

מצוה מן המובחר הוא לא בנוגע למצות סוכה, דמאי קמ״ל, שהרי צ״ל תשבו כעין תדורו[9], אלא החידוש הוא במצות ד׳ מינים, שמצוה מן המובחר ליטלם בסוכה דוקא], שבזה מודגשת יותר השייכות שבין ד׳ המינים לסוכה. וכללות הענין בזה, דכשם שמהציווי דסוכה יודעים שכל ישראל ראויים לישב בסוכה אחת, שהו״ע האחדות, כך גם בענין ד׳ המינים, הנה הסיבה שנבחרו ד׳ מינים אלו דוקא היא, לפי שיש ביניהם ענין האחדות והאיחוד באופן יוצא מן הכלל לגבי שאר מינים שבצומח, כפי שיתבאר לקמן.

ב) **ויובן** כללות (ועכ״פ נקודת) הביאור בזה, בהקדם הדיוק[2] במ״ש בסוכות תשבו, שצ״ל סוכה דוקא, היינו, לא דירת קבע, אלא דוקא דירת עראי, ועד שסוכה שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה אינה כדבעי, לפי שלמעלה מעשרים אמה אין אדם עושה דירת עראי אלא דירת קבע[10]. ומזה מובן, שכאשר ישנו ציווי להיות בסוכה, הרי זה יכול להיות בב׳ אופנים, או באופן של עראי או באופן של קבע. ועז״נ (בסוכות) תשבו, שמדגיש ענין ההתיישבות וענין הקביעות, תשבו כעין תדורו. וצריך ביאור, מאי טעמא מחברים ב׳ ההפכים, שצ״ל דירת עראי דוקא, וביחד עם זה, הציווי הוא שצ״ל תשבו כעין תדורו דוקא, שכשם שדרים בדירת קבע, הנה באופן כזה דוקא צ״ל קיום המצוה בסוכה.

ג) **והנה** ע״פ הידוע שכל עניני התורה ומצוותי׳ משתקפים בעבודת האדם, זאת התורה אדם[11], ובפרט שרמ״ח אברים הם כנגד רמ״ח מ״ע[12], ושס״ה גידים הם כנגד שס״ה מל״ת[12] [שלכן, הנה כדי להיות תמים בפשטות, הרי זה ע״י שתמים תהי׳ עם הוי׳ אלקיך[13], ע״י לימוד התורה, שמביא לידי מעשה[14] בקיום רמ״ח מ״ע ושס״ה מל״ת], שבזה מודגש יותר שכל הענינים שבקיום המצוות נלקחים וקשורים עם ענינם כפי שהם בנפש האדם — יש לבאר תחילה ענין זה (ב׳ הפכים הנ״ל) כפי שהוא באדם.

ד) **והענין** בזה, דהנה, מחד גיסא, כל אחד מישראל הוא יציר כפיו של הקב״ה [כמו אדה״ר שהי׳ יציר כפיו של הקב״ה[15],

---

9) סוכה כח, א.
10) משנה וגמרא ריש סוכה.
11) חוקת יט, יד. וראה זהר ח״ב קיז, ריש ע״ב.
12) זח״א קע, ב.
13) פ׳ שופטים יח, יג.
14) קדושין מ, ב.
15) ראה ב״ר פכ״ד, ה.

כמובן ממאמר רז״ל[16] לפיכך נברא האדם יחידי כו׳, כדי שכל אחד מישראל ידע שהוא בדוגמת אדה״ר], כמארז״ל[17] כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא שנאמר[18] ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי (יציר כפיו של הקב״ה, ואדרבה) להתפאר (שהקב״ה מתפאר בזה). אך אעפ״כ, ברא הקב״ה את האדם והעמידו בעולם באופן שהוא בעל שינויים, והיינו, שאע״פ שגם העולם נברא ע״י אני הוי׳ לא שניתי[19], ועד שיש בעולם גם הענין דלא ישבותו[20], שבזה מתבטא הענין דאני הוי׳ לא שניתי בגילוי[21], מ״מ, הרי זה עולם שיש בו שינויים כו׳, ובהתאם לכך הנה גם האדם הוא במעמד ומצב שנעשה בעל שינויים כו׳.

ובהקדים שענין השינוי שישנו אצל האדם בעולם למטה הוא גם למעליותא, שהרי אדרבה, ע״פ תורה נצטווה האדם להיות מעלין בקודש[22], בבחי׳ מהלך, מהלכים בין העומדים[23], וכידוע[24] שהנשמה קודם שירדה למטה היא בבחי׳ עמידה, והיינו, שאע״פ שגם שם ישנו הענין דהליכה מחיל אל חיל[25], הרי זו הליכה באופן שבאמת לאמיתתו נקראת בשם עמידה, כיון שההליכה היא בערך דרגתו שלפנ״ז, אך דוקא עי״ז שירדה הנשמה למטה, מאיגרא רמה לבירא עמיקתא[26], הנה ירידה זו היא לצורך עלי׳, והיינו ע״י ההליכה שלא בערך לגבי מדריגתו הקודמת, ומיד לאח״ז נעשית ההליכה מחיל אל חיל, ומעלין בקודש, לדרגא הבאה, וגם באופן שלא בערך, וכך נמשכת ההליכה שלא בערך באופן שאין להם מנוחה[27], עד אין סוף. אבל מ״מ הרי זה באופן של שינויים כו׳. אמנם, כיון שרצונו של הקב״ה שענין זה (השינוי למעליותא) יהי׳ בתכלית השלימות ותכלית הטוב, עי״ז שהעבודה תהי׳ באופן דנתתי לפניך את החיים ואת הטוב וגו׳ (וגם ההיפך מזה) ובחרת בחיים[28], היינו, שיעשה זאת בכח עצמו, שדוקא אז ישנה החביבות והעריבות (געשמאַק) שרוצה אדם בקב שלו מתשעה קבין של חבירו[29] [ועאכו״כ כאשר לאח״ז פועל שיהיו לו גם התשעה קבין של חבירו, עד שיש לו כל העשר קבין,

16) סנהדרין לז, א (במשנה).
17) שם צ, א (במשנה).
18) ישעי׳ ס, כא.
19) מלאכי ג, ו.
20) נח ח, כב.
21) ראה גם המשך תער״ב פשל״ג (ח״ב ע׳ תרפה ואילך [ח״ג ע׳ תתקכט ואילך]).
22) ברכות כח, א. וש״נ.
23) זכרי׳ ג, ז. וראה תו״א וישב ל, א. ובכ״מ.
24) ראה המשך תרס״ו ע׳ תצו [תרנד] ואילך. ועוד.
25) לשון הכתוב — תהלים פד, ח.
26) ע״פ חגיגה ה, ב.
27) ראה סוף מסכת ברכות.
28) ראה נצבים ל, טו ואילך.
29) ראה ב״מ לח, א.

עי"ז שמתנהג ע"פ עשרת הדברות] — הנה מצד זה שנמצא בבירא עמיקתא, הרי אע"פ שתמהים על כך שנפש כי תחטא[30] (תווהא[31]), איך יכול להיות ענין של תחטא, מלשון חסרון[32], ועאכו"כ תחטא מלשון חטא (כפשוטו), מ"מ, מצד נורא עלילה על בני אדם[33], קורה לפעמים שהאדם חטא ופגם ועבר את הדרך כו' [אלא שזוהי רק ירידה זמנית, ובמילא גם לא ירידה אמיתית, כיון שזהו רק באופן שלרגע קטן עזבתיך[34], מצד למעלה, כיון שגם העזיבה (עזבתיך) למטה היא באופן שלרגע קטן], והיינו, שכללות העבודה והמעמד ומצב של הנשמה למטה הוא באופן של שינויים כו'.

ועד"ז בנוגע לכללות ענין המצוות — שנקראים בשם לבושים[35], והם מחסה ומסתור מזרם ומטר, שעל ידם יושב איש ישראל בסוכתו של הקב"ה, מוקף בעניני יהדות כו' — שמחד גיסא[36], הרי כיון שהמצוות הן מצוותיו של הקב"ה שהוא א"ס, הרי הן באופן דרחבה מצוותך מאד[37], היינו, שכל מצוה היא באופן של רחבה, ועד לאופן של מאד, למעלה ממדידה והגבלה. וביחד עם זה, יש גם המדידה וההגבלה דלא תוסיפו ולא תגרעו[38]. וכידוע גם הרמז[39] במ"ש[40] למחסה ולמסתור מזרם וממטר, שזר"ם הוא אחד פחות מרמ"ח, ומט"ר הוא אחד יותר מרמ"ח, והיינו, שכאשר מוקפים מענין המצוות כדבעי (באופן דלא תוסיפו ולא תגרעו) הרי זה למחסה ולמסתור מזרם וממטר. ולהעיר, שנוסף לזה ישנם גם מצוות לא תעשה, שענינם באופן של העדר העשי', שעז"נ[41] סור מרע, אבל עיקר ירידת הנשמה למטה הוא הענין החיובי של עשי', שהרי שלילת דברים בלתי רצויים ישנו בדרך ממילא גם למעלה, קודם הירידה למטה, ואילו עיקר החידוש למטה הוא בענין העשי' (דאָס וואָס מ'טוט אויף), ועד שנעשים שותף להקב"ה במעשה בראשית[42], ועד לאופן וענין היותר נעלה שישנו במעשה בראשית.

---

30) ויקרא ד, ב. ועוד.
31) זח"ג יג, ב.
32) לקו"ת מטות פב, א. נצבים נא, א. ובכ"מ.
33) תהלים סו, ה. וראה תנחומא וישב ד. ובכ"מ.
34) ע"פ ישעי' נד, ז.
35) ראה תניא ספ"ה. אגה"ק סכ"ט. תו"א טז, א. לב, ד ואילך.
36) ראה בארוכה לקו"ש חט"ו ע' 138 ואילך.
37) תהלים קיט, צו. וראה תניא אגה"ק סי"ז.
38) ואתחנן ד, ב. פ' ראה יג, א.
39) ראה גם שיחת שמחת בית השואבה תשי"ד (תו"מ ח"י ע' 61). "רשימות" חוברת קטו ע' 11.
40) ישעי' ד, ו.
41) תהלים לד, טו.
42) ראה שבת י, א. קיט, ב.

ה) **ומזה** מובן שכללות העבודה בעולם היא באופן של סוכה (ע״ד מ״ש לגבי הקב״ה ואהי׳ מתהלך באוהל[43]), דירת עראי, כי, נוסף על מאמר המשנה[44] שעולם הזה דומה לפרוזדור בפני העולם הבא, התקן עצמך בפרוזדור (בתור הכנה) כדי שתכנס לטרקלין, הרי זה ענין שאינו בקביעות, אלא באופן של שינויים כו׳, הן השינוי למעליותא באופן דמעלין בקודש בעילוי אחר עילוי, והן האפשריות לשינוי בלתי רצוי כו׳ (כנ״ל). אמנם, בעולם זה שהוא באופן של סוכות, צריך איש ישראל לעבוד עבודתו באופן דבסוכות תשבו שבעת ימים, ששבעה ימים כוללים את כל היקף הזמן[45] (ועי״ז לוקחים גם את כל היקף המקום), ובהם צריך לפעול הענין ד(בסוכות) תשבו, לעשות לו ית׳ דירה בתחתונים[46], שזהו״ע של דירה שבה היא הישיבה באופן של קביעות, וענין זה נעשה עי״ז שגם עבודתו היא באופן של קביעות, שבפשטות אצלו (באופן שלא שייך מציאות אחרת) שכל מעשיך לשם שמים[47], ובכל דרכיך דעהו[48], ועאכו״כ בעניני תומ״צ כפשוטם, וכמ״ש ביעקב (בחיר שבאבות[49]) ויבן לו בית ולמקנהו עשה סוכות[50], והיינו, שכל הענינים הקשורים עם עוה״ז (מקנהו) היו אצלו באופן של סוכות, ואילו ענין הבית (ויבן לו בית) הוא בנוגע לעולם הבא (טרקלין), ובאופן שעולמך תראה בחייך[51], בהיותו נשמה בגוף, בלימוד התורה וקיום מצוותי׳, שהם אצלו באופן של התיישבות וקביעות, קבוע על מקומו, אבל לא ח״ו באופן שנשאר לעמוד על עמדו, בבחי׳ עומדים, כי אם באופן של מהלכים, ילכו מחיל אל חיל, אלא שאע״פ שמעלה בקודש, אין הפירוש בזה ששוב אין אצלו מה שהשיג ממדרגתו ומעמדו ומצבו הקודם (שנתעלה ממנו), דכיון שיש בכלל מאתים מנה[52], הרי עאכו״כ שדרגא נעלית באין ערוך כוללת את המדרגות התחתונות (המנה שלמטה הימנה), ולכן אין זה שינוי אמיתי.

ו) **והנה** ע״י כללות מעשינו ועבודתנו דבנ״י בחיים חיותם בעלמא דין (בזמן הגלות), נעשית הכנה קרובה לזמן שבו יקויים היעוד[53] ונגלה כבוד הוי׳ וראו כל בשר יחדיו כי פי הוי׳ דיבר, וכהדיוק בזה

---

43) שמואל־ב ז, ו.
44) אבות פ״ד מט״ז.
45) ראה שו״ת הרשב״א ח״א ס״ט.
46) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב״ר ספ״ג. במדב״ר פי״ג, ו. תניא רפל״ו. ובכ״מ.
47) אבות פ״ב מי״ב.
48) משלי ג, ו. וראה לקו״ש ח״ג ע׳ 907. ע׳ 932. ח״ו ע׳ 186.
49) ב״ר פע״ו, א. זח״א קיט, ב. קמז, ב. שער הפסוקים להאריז״ל תולדות כז, כה.
50) וישלח לג, יז. וראה מאמרי אדה״ז הקצרים ע׳ יז. לקו״ש ח״ט ע׳ 91 ואילך.
51) ברכות יז, סע״א. תניא פי״ד.
52) ב״ק עד, א. ב״ב מא, ב.
53) ישעי׳ מ, ה.

בדרושי חסידות[54] שבשביל זה לא יהיו זקוקים לנשמה, אלא הבשר בעצמו יראה זאת [והיינו לפי שהבשר הי׳ העיקר בענין לימוד התורה וקיום המצוות, שהרי בנוגע ללימוד התורה אמרו רז״ל[55] שצ״ל ערוכה בכל רמ״ח אברים, ואז דוקא משתמרת, ובמכ״ש וק״ו בנוגע למעשה המצוות], ואדרבה, הבשר ישפיע בראיית הנשמה שתהי׳ בשלימות יותר מכמו שהיא מצד עבודת הנשמה מצד עצמה. אמנם, לעת״ל יהי׳ הגילוי שבדבר, ואילו הפעולה בזה היא עכשיו, שלכן יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעוה״ז מכל חיי העוה״ב (כמאמר המשנה[56]), אלא שעכשיו אין זה באופן של שכר וגילוי, כי אם באופן סתום, אבל, כפי שמבאר בעל ההילולא[57], הרי זה כמו מי שיש לו תיבה חתומה שיש בה כל האבנים טובות ומרגליות, אלא שהיא חתומה, אבל ניתן לו גם המפתח של התיבה, ובכל שעה ורגע יכול לפותחה ולראות בגלוי, והיינו, שהדבר תלוי במעשיו ועבודתו, שיכול לפעול שיהי׳ הענין דעולמך תראה בחייך[51], בדוגמת האבות שהטעימן הקב״ה בעוה״ז מעין עוה״ב[58], וכמבואר בחסידות[59] שנקראים אבות לכאו״א מישראל לפי שישנם בכאו״א מישראל, ועד לאופן שהם ה״אב״ שלו, והרי האב זוכה (ומוריש) לבן כו׳ (כל פרטי הענינים שנימנו במשנה)[60], וכמדובר כמ״פ שבירושה בא הענין כולו בשלימותו ועד לתכלית השלימות. והיינו, שגם הענין של עוה״ב שלאחרי העבודה בעוה״ז [כמ״ש הרמב״ם[61] שזה שקראו אותו חכמים העולם הבא, לא מפני שאינו מצוי עתה כו׳, הרי הוא מצוי ועומד כו׳, ולא קראוהו עולם הבא אלא מפני שאותן החיים באין לו לאדם אחר חיי העולם הזה], ישנו אצלו גם עכשיו באופן דעולמך תראה בחייך.

וענין זה מרומז במ״ש כל האזרח בישראל ישבו בסוכות. דהנה, אזרח הוא לשון עתיד (כמבואר בספרי הדקדוק ובארוכה בדרושי חסידות[62], שעל זה מורה האות א׳ שהיא מאותיות המשמשות לעתיד). ועז״נ שמה שעתיד להזריח בישראל לאחרי העבודה, ובכללות מצב

---

54) ראה תורת חיים תצוה שכה, ב. שכט, ב. שער האמונה פכ״ה. המשך תער״ב ח״ב ע׳ תתקלב [ח״ד ע׳ א׳רסד]).

55) עירובין נד, א. וראה תניא פל״ז (מז, א).

56) אבות פ״ד מי״ז.

57) סה״מ תרמ״ב ע׳ שיג. וראה ד״ה באתי לגני תשי״א (תו״מ סה״מ שבט ע׳ רסז).

58) ב״ב טז, סע״ב ואילך.

59) ראה תו״א וארא נה, א.

60) עדיות פ״ב מ״ט.

61) הל׳ תשובה פ״ח ה״ח. וראה ג״כ ד״ה בסוכות תשבו תשל״ו ס״י (תו״מ סה״מ תשרי ע׳ קלב).

62) ראה לקו״ת פ׳ ראה יח, א. שמע״צ פח, ג. מאמרי אדה״ז הקצרים ע׳ עג־עד. סה״מ תשי״א (הנ״ל הערה 2) ע׳ 58. וראה ג״כ תניא קו״א קסא, א.

העולם לאחרי שיהי׳ הענין דלתקן עולם במלכות שד־י[63] — הרי זה כבר עכשיו (עולמך תראה בחייך) באופן דישבו בסוכות, והיינו, שבסוכות שנעשו ע״י מעשיו ועבודתו של כל אחד מישראל [החל מהקב שלו ועד לכל העשרה קבין שנעשים שלו (כנ״ל ס״ד)] במשך שבעת הימים (שכוללים כל היקף הזמן) — מאיר כבר עכשיו מה שבכללות העולם כולו יהי׳ רק לעתיד לבוא, אזרח לשון עתיד, באופן שישבו בסוכות. אבל אופן ישיבה זו (ישבו בסוכות) אינו כמו הישיבה דבסוכות תשבו שבעת ימים, אלא זהו אופן אחר של ישיבה, שנמשך מצד בחי׳ האזרח, שזהו כפי שהעולם הוא לעת״ל, בתכלית השלימות, למעלה אפילו מבחי׳ שמונה ששומר ההיקף כו׳[45]. ובפרטיות יותר, כפי שמביא נשיא דורנו כ״ק מו״ח אדמו״ר[64] מה שפירש אביו בשם הבעש״ט, שכל האזרח בישראל הוא מהמדריגות מקיפים שבנשמה הנעלים ביותר ממדריגות הפנימיים, כמארז״ל[65] חמשה שמות נקראו לה נפש רוח נשמה חי׳ יחידה, דשלש בחי׳ נר״ן הן פנימיים, וחי׳ יחידה הם מקיפים כו׳. ועז״נ כל האזרח בישראל ישבו בסוכות, שאע״פ שלכאורה הוא לשון עתיד, הרי זה באופן שבחי׳ היחידה כבר זורח אצלו כו׳.

ולכן הלימוד שכל ישראל ראויים לישב בסוכה אחת הוא דוקא ממ״ש כל האזרח בישראל, ולא ממ״ש בסוכות תשבו שבעת ימים. והענין בזה, דהנה, כללות העבודה דבסוכות תשבו שבעת ימים היא באופן שכל אחד ואחד במסילתו יעלה, והיינו, שאע״פ שבכל אחד ישנו ענינם של שלשת האבות שכל אחד מהם הוא האב שלו (כנ״ל), הרי לאח״ז ישנה גם ההתחלקות לי״ב שבטים, שלכל אחד מהם יש דרך שלו. ולפנ״ז ישנה גם ההתחלקות לשבעה נרות[66] (שהם בדוגמת שבעת ימים כפי שהם בכללות עם ישראל). אלא שישנו גם הענין דאל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות[67], ועד״ז מאיר בגלוי בכל אחד מישראל פנימיות נפשו, וכפס״ד הרמב״ם[68] שכל אחד מישראל, באיזה מעמד ומצב שיהי׳, אפילו קודם שעשה תשובה ואינו רוצה לציית כו׳, הנה כאשר כופין אותו עד שיאמר רוצה אני, הרי זה נעשה רצונו האמיתי[69], ואף שזהו פנימיות הרצון, הרי זה באופן שבא בגילוי בדיבור שאומר רוצה

---

63) נוסח התפלה ״ועל כן נקוה״.
64) סה״מ תש״ד (הנ״ל הערה 2) ע׳ 32. כש״ט הוספות סכ״ו.
65) ב״ר פי״ד, ט.
66) ראה לקו״ת בהעלותך כט, ג. ובכ״מ.
67) בהעלותך ח, ב.
68) הל׳ גירושין ספ״ב.
69) ראה ר״ה ו, א. וש״נ.

אני, וחודר ופועל גם במעשה שלו שהוא באופן דלרצונכם תזבחוהו[70] (דקאי גם על שחיטת היצה"ר שאנסו תחילה), שזהו רצונו האמיתי. וענין זה מאחד את כל בנ"י, שמצדו נעשים באותה דרגא, והיינו, שאע"פ שמצד ענין המצוות יש חילוקים בין כהנים לווים וישראלים והגר אשר בשעריך, ועד"ז גם ההתחלקות דאנשים נשים וטף, הרי מצד פנימיות נפשו שאצל כל אחד ואצל כולם היא חלק אלקה ממעל ממש[71], חלק מהעצם, שהוא בתכלית הפשיטות, נעשים כל ישראל מציאות אחת, גם בהיותם בבחי' התחלקות דבסוכות תשבו שבעת ימים, וזה פועל שעוד בהיותם במעמדם ומצבם יהיו ראויים לישב בסוכה אחת, מצד זה שכל האזרח בישראל ישבו בסוכות כבר עכשיו, בבחי' עולמך תראה בחייך.

ז) **והנה** אע"פ שכל האמור לעיל שייך לכללות העבודה, הרי זה מודגש במיוחד בחג הסוכות, כפי שמצינו בנוגע לכו"כ ענינים ועאכו"כ ימים טובים, כמו חג הפסח, ראשון לרגלים[72], שכל עניני התורה ומצוותי' הם זכר ליצי"מ (כמובא בחסידות מספר החינוך[73] ובכ"מ), ועד"ז גם זמן מתן תורתנו, שעל ידו נעשית כל השנה כולה חדורה בתורה. ועד"ז גם בחג הסוכות, כדלקמן.

והענין בזה, דהנה, חג הסוכות נקרא חג האסיף[74], ע"ש באספך מגרנך ומיקבך[75], שמורה על אסיפת כל מעשינו ועבודתנו של כל השנה שעברה. ובזה גופא הנה אע"פ שהיו רגעים או פעולות שצריכים תיקון או תוספת שלימות, הרי לאחרי העבודה דחודש אלול, ימי הסליחות, ר"ה, עשרת הימים שבין ר"ה ליוהכ"פ, יום הקדוש, וד' ימים שבין יוהכ"פ לחה"ס, הנה גם הענינים שאצל אחרים היו בעבר זדונות, כבר נעשו אצלו זכיות ממש[76]. ולכן יכול להיות הענין דבסוכות תשבו שבעת ימים, ובאופן דכל האזרח בישראל ישבו בסוכות — אצל כל ישראל, ובאופן שכל ישראל ראויים כו', ובמכ"ש וק"ו ממה שאומרים על אלו שמתנהגים באופן בלתי רצוי, עוד לפני שעשו תשובה, שהם מלאים מצוות כרימון[77], ועאכו"כ בחודש תשרי, כדאיתא במדרש[78] שהוא מלשון תשרי ותשבוק ותכפר כו', ומיד בתחלתו (בר"ה) הנה מצות היום

---

70) קדושים יט, ה. וראה זבחים מז, א. וש"נ.
71) תניא רפ"ב.
72) ר"ה ד, א.
73) מצוה כא. וראה גם לקו"ש ח"ה ע' 174.
74) משפטים כג, טז. תשא לד, כב.
75) ראה טז, יג.
76) לשון אדה"ז בתניא פ"ז (יב, א) — ע"פ יומא פו, ב.
77) עירובין יט, א. וש"נ.
78) ויק"ר פכ"ט, ח.

בשופר[79], שהוא מלשון שפרו מעשיכם[80], שנעשה שיפור בכל הענינים של כל השנה כולה. וכיון שבחג הסוכות נעשית אסיפת כל הענינים כו׳, לכן נאמר אז שלשה פעמים שמחה (שלא נאמר בימים טובים שלפנ״ז, כדאיתא בילקוט שמעוני[81]), כיון שאז היא שמחה גדולה ביותר, בדוגמת השמחה שמעורר בנו יחידו של המלך בשעה ששב אל אביו המלך לאחר ריחוקו[82], הרי הוא מעורר בזה שמחה גדולה ביותר. וענין זה שייך אפילו בצדיק גמור, שהרי מבואר בתניא[83] שאפילו צדיק גמור אוהב הוי׳ באהבה בתענוגים, אעפ״כ הוא בבחי׳ יש מי שאוהב, וא״כ, כשיתבונן בזה, בודאי יהי׳ אצלו ענין התשובה בכל התוקף (מיטן גאַנצן שטורעם) וביתר שאת וביתר עוז, להיות במעמד ומצב דהרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה[84] (בהיותו נשמה בגוף), להתעלות למעלה יותר, ועד לעלי׳ באופן שבאין ערוך, כמובן שהחילוק בין יש (מי שאוהב) לביטול במציאות לגמרי הו״ע שבאין ערוך לגמרי.

ומזה לוקח עמו על כל השנה כולה, שתהי׳ שנה של הליכה מחיל אל חיל, ובשמחה שלמעלה ממדידה והגבלה שתומשך בשמחה של מצוה. ועי״ז נעשה באספך מגרנך ומיקבך גם בפשטות, שיש לו שמחה בבני חיי ומזונא רויחי, וכמ״ש הרמב״ם[85] שהקב״ה צריך ומוכרח ליתן ונותן זאת לכל אחד מישראל, כדי שיוכל ללמוד תורה ולקיים מצוות מתוך מנוחה (גם מנוחת הנפש) אמיתית, שאז תהי׳ אצלו ההבנה וההשגה בתורה ולימוד התורה בכלל, וכן ההתמסרות (די אָפּגעגעבנקייט) לקיום המצוה, בכל השלימות, באופן שאין דבר המבלבל, אלא ישנו רק הענין דקדשנו במצוותיו וצוונו, וא״כ מובן בפשטות שמקיימן כו׳.

וכיון שחג הסוכות מאסף וכולל את כל עניני העבודה, לכן נאמר בו בסוכות תשבו שבעת ימים, שמורה על כללות ענין העבודה בעולם (סוכות) לעשותו דירה לו ית׳ (תשבו, דירת קבע), ובאופן דכל האזרח בישראל ישבו בסוכות, היינו, שכאשר נמצאים עדיין בשבעת ימי הסוכות, במעמד ומצב של סוכה, דירת עראי [שהרי רק לאח״ז באים לשמע״צ, שענינו שמירת ההיקף] ישנו כבר הענין דכל האזרח ישבו

---

79) ר״ה כו, ב.
80) ויק״ר שם, ו. מדרש תהלים סו״ס פא.
81) אמור רמז תרנד.
82) ראה תניא פל״א (מ, סע״א ואילך). ובכ״מ.
83) פל״ה (מד, סע״א ואילך).
84) קהלת יב, ז. וראה לקו״ת האזינו עא, ג ואילך.
85) הל׳ תשובה ספ״ט. הל׳ מלכים פי״ב ה״ד.

בסוכות, שהו"ע עולמך תראה בחייך, שזהו מצד בחי' היחידה, כנ"ל (ס"ו) בארוכה. וזוהי גם כללות העבודה דחודש תשרי, החל מר"ה, שיש בו מצוה אחת ויחידה — מצות היום בשופר[79], וכל הקולות כשרים לשופר[86], ועאכו"כ כפי שנמשך ביוהכ"פ, אחת בשנה[87]. ושניהם נמשכים ומתגלים אח"כ בחג הסוכות, הן הענין דר"ה, כמ"ש[88] בכסה ליום חגנו, היינו, שמה שבר"ה הוא בכסה (בכיסוי והעלם), בא בגילוי ליום חגנו (חג הסוכות), והן הענין דיוהכ"פ, כידוע[89] שמענן הקטורת שע"ג הכפורת ביוהכ"פ[90] נעשים ענני הכבוד, שזהו"ע סכך הסוכה[91], ובאופן דישבו בסוכות, שבאים בהתיישבות בסוכתו של כל אחד מישראל.

וזהו גם מה שחג הסוכות הוא זמן שמחתנו, כמבואר בחסידות[92] ששמחתנו לשון רבים הם ב' השמחות דישמח ישראל בעושיו[93] וישמח הוי' במעשיו[94], שענין השמחה הוא באופן שפורץ[95] כל מדידה והגבלה, וביחד עם זה הרי זה בעושיו לשון רבים ובמעשיו לשון רבים, ודוקא שם פועלים הענין דישמח, הן ישמח ישראל, והן ישמח הוי', וענין זה נמשך בפועל עד שחודר גם את הגוף הגשמי, ועל ידו גם חלקו בעולם, שמשמח את סביבתו וכל חלקו בעולם, שַׂמחתי ושִׂמחתי[96], בשמחה אמיתית, ואין לך שמחה גדולה מזה שעושה מדבר גשמי, ומנברא בכלל — דירה לו ית'[97], ועד שיש אצלו תענוג הבורא ושמחת הבורא, כמבואר בארוכה גם ע"י בעל ההילולא[98].

ח) **ונוסף** לזה, הנה מיד לאחרי התחלת העבודה דבסוכות תשבו שבעת ימים (שבזה ישנו כבר הענין דכל האזרח בישראל ישבו בסוכות), ישנו הענין דולקחתם לכם ביום הראשון — ש(יום ה)ראשון קאי על ספירת הכתר[99] ועד לפנימיות הכתר, ודוגמתו בכחות

---

86) שם כז, ב.
87) תצוה ל, י. אחרי טז, לד. וראה תוד"ה עד אחת — מנחות יח, א.
88) תהלים פא, ד. וראה לקו"ת ר"ה נד, ריש ע"ד. סידור (עם דא"ח) רלה, ב [שמב, ד].
89) ראה עטרת ראש שער יוהכ"פ פ"ב (כט, א). פ"ו (לו, סע"א ואילך). המשך וככה תרל"ז פפ"ד (סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תרו). סה"מ תרנ"ז ע' קסב ואילך.
90) אחרי שם, יג.
91) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סתרכ"ה.
92) לקו"ת שמע"צ פח, ד ואילך. ובכ"מ.
93) תהלים קמט, ב.
94) שם קד, לא.
95) ראה סה"מ תרנ"ז ע' רכג ואילך.
96) מע"ש פ"ה מי"ב. ספרי ורש"י תבוא כו, יד.
97) ראה תניא פל"ג.
98) ראה המשך וככה תרל"ז פי"ב (סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תיג). וראה גם לקו"ש ח"ה ע' 244.
99) ראה לקו"ת שמע"צ פה, ד. אוה"ת ויקרא ע' שלב. לקוטי לוי"צ למחז"ל ע' קד.

האדם (בחמשה שמות שנקראו לה) הם כחות המקיפים ועד לבחי׳ היחידה שבנפש — פרי עץ הדר וגו׳.

ובהקדים שכל ענין שלומדים בתורה צריך להיות נמשך גם בעניני העולם באופן נראה ונגלה, שהרי תפקידו ושליחותו של איש ישראל לעשות לו ית׳ דירה בתחתונים, עי״ז שלוקח מעניני עוה״ז הגשמי ועושה מהם ענין של קדושה וענין של מצוה, ועד לתכלית השלימות שבדבר. והיינו, שאע״פ שהקב״ה ברא דבר זה באופן של חול, הרי אפילו בנוגע לענינים שלמטה מחול, בכחו של איש ישראל לעשות מזדונות — זכיות ממש, ועאכו״כ בנוגע לעניני הרשות, שעושה מהם ענין של תורה ומצוותי׳. ועד״ז בנוגע לענינו של חג הסוכות, שצריך להמשיכו ולגלותו גם בעולם, החל מזה שלוקחים בעולם גופא ענינים שבהם ניכר ענין האיחוד בגלוי — כמו שהוא בכל אחד מישראל, שכל רואיהם יכירום שהם זרע ברך הוי׳[100], וכתיב[101] וראו כל עמי הארץ כי שם הוי׳ נקרא עליך (ועד שפועל אצלם ענין היראה) ויראו ממך, וכמו״כ לוקחים גם מהמינים שבעולם שבהם ניכר ענין האיחוד בגלוי, שזהו״ע ולקחתם לכם פרי עץ הדר וגו׳, כדלקמן.

והענין בזה, כפי שמבאר בעל ההילולא בארוכה בהמשך וככה[102] הידוע [שאמירתו התחילה מחג הפסח, ואח״כ מבאר הענינים כפי שהם בחג הסוכות] ענינו של פרי עץ הדר, שדר באילנו משנה לשנה[103], שאע״פ שבמשך השנה ישנם תמיד באופן דלא ישבותו שינויי ששה הזמנים דזרע וקציר וקור וחום וקיץ וחורף[104], שהם שינויים מן הקצה אל הקצה, מ״מ, דר האתרוג באילנו משנה לשנה, באופן של קביעות (ע״ד הענין דתשבו שבסוכות), מבלי הבט על כל השינויים שבמשך השנה, ואדרבה, כהלשון שם[105]: וגם גדל מכל האויר, היינו, שגדל מהשינויים שעובר במשך זמן זה, ומוסיף[105]: וכמדומה שגידולו הוא לג׳ שנים[106], שבג״ש נגמר כל גידולו בשלימות כו׳, ונמצא שג״פ יתחדשו בו כל שינויי האוירים המתחלפים בשנה כו׳, כפי שמביא הדוגמא מקור וחום כו׳. והענין בזה, שכאשר הוא מציאות בפ״ע, הרי כל מציאות יש לה המדידות וההגבלות שלה, ומובן, שכאשר יכול לסבול

---

100) ישעי׳ סא, ט.
101) תבוא כח, י.
102) פפ״ז ואילך (סה״מ תרל״ז ח״ב ע׳ תריד ואילך).
103) סוכה לה, א.
104) נח ח, כב ובפרש״י. ב״מ קו, ב.
105) פצ״ד (סה״מ שם ע׳ תרכח).
106) ראה רש״י סוכה לה, א (ד״ה ה״ק).

קור, אינו יכול לסבול חום, וכן להיפך, ועד״ז בשאר השינויים שישנם במשך השנה. וכיון שמתקיים באילנו משנה לשנה, ויתירה מזה, באופן שדר (שמורה על הקביעות), ולא עוד אלא שגדל משינויים אלו, הרי עי״ז נראה בו בגלוי ענין הביטול, שהוא היפך ענין ההתחלקות, ובגלל זה נעשה מושל ושולט על כל השינויים, שלא זו בלבד שאינו מתפעל מהם, אלא מהשינויים עצמם ה״ה הולך וגדל להיות פרי עץ הדר.

ועד״ז בנוגע לכפות תמרים (שלאחרי פרי עץ הדר), כפירוש הגמרא[107] כפות, והיינו, שאותם ענינים שבצמח אחר הם בפ״ע, הנה בלולב הרי הם קשורים, והיינו, שאע״פ שכל עלה נחלק לשנים, עומדים שני חלקי העלה באופן דכפות, ועד״ז בנוגע לכל העלים עם שדרת הלולב גופא[108]. ועד״ז (לאחרי פרי עץ הדר וכפות תמרים) ענף עץ עבות, שנקרא עבות לפי שענפיו חופין (מכסים) את עצו[109], ועד שצ״ל תלתא בחד קינא[109], שג׳ העלים יוצאין מתוך עוקץ אחד, והיינו, שגם הפירוד שמתבטא בכך שהם ג׳ עלים, הרי זה באופן שיוצאים מחד קינא, ועד שהם באופן של עץ עבות. ועד״ז ערבי נחל, שנקראים אחוונא[110], ע״ש שגדלים באופן של אחוה ואחדות ביניהם.

ונוסף על ענין האיחוד והאחדות שבכל מין בפ״ע (כמבואר בארוכה בהמשך הנ״ל), הנה לאח״ז בא איש ישראל ונוטל את כל ד׳ המינים, שאוגד ג׳ מינים ביחד ומצרף אליהם את האתרוג ועושה מהם מצוה אחת ויחידה, באופן שיעשו כולם אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם[111], ועד״ז בנוגע לבנ״י, כדאיתא במדרש[112] שד׳ המינים הם כנגד ד׳ הסוגים שבישראל, מהסוג שיש בו טעם ויש בו ריח, ועד לקצה ההפכי, וכן הסוגים שבינתיים, שבכל אחד מהם בפ״ע ישנו ענין האחדות (כמו בד׳ המינים), שהרי ענינו של כל אחד מישראל הוא ואהבת את ה׳ אלקיך, אשר (שמע ישראל) הוי׳ אלקינו הוי׳ אחד[113], ובאופן כזה נמצא למטה גם בנוגע למציאות שלו, כאמור לעיל (ס״ו) שרוצה לקיים רצון הקב״ה, אלא שזהו כמו בד׳ המינים שהם ד׳ סוגים בפ״ע, בדוגמת ד׳ אותיות שם הוי׳[114] [וכמו שבעת הימים דסוכות שהם שבעה ימים בפ״ע], ואעפ״כ נעשים

---

107) שם לב, א. וראה שו״ע אדה״ז או״ח סתרמ״ה ס״ג.
108) ראה שו״ע אדה״ז שם ס״ט־י״.
109) שם, ב.
110) ראה רש״י ד״ה אחוינא שבת כ, ע״א וע״ב.
111) נוסח התפלה דר״ה ויוהכ״פ.
112) ויק״ר פ״ל, יב.
113) ואתחנן ו, ד־ה.
114) ראה זח״א סג, סע״ב ובנצוצי אורות שם. פרי עץ חיים שער הלולב פ״א. לקו״ת שמע״צ פז, ב.

אגודה אחת, שבזה מודגש בגלוי יותר ענין האחדות גם אצל בנ״י בינם לבין עצמם, שאע״פ שכל אחד במסילתו יעלה, בתור י״ב שבטים, שבעת קני המנורה או ד׳ סוגים, הנה ביחד עם זה הרי הם אגודה אחת, בדוגמת שם הוי׳, שדוקא כשישנם ד׳ אותיות הרי שם הוי׳ כדרוש, וביחד עם זה נקרא שם המיוחד[115], שהוא למעלה יותר מהענין דאחד[116].

ולכן הנה לאחרי חג הסוכות (שהי׳ במשך שבעת ימים) בא היום דשמיני עצרת (ושמח״ת), שבו מתגלית האחדות שהיתה בהעלם (בכסה) בר״ה שבו היתה הכתרת הקב״ה למלך[117] ע״י הביטול אל המלך, מלך אחד, אחדות הפשוטה כפי שהיא בפשיטות ובפשטות. ואחדות זו נמשכת גם כאשר כאו״א מישראל נמצא במעמד ומצב דיעקב הלך לדרכו[118], למלא שליחות המלך, שאז נחלקת העבודה לד׳ סוגים, לשבעת ימים, לי״ב שבטים, לשבעים נפש, ועד לששים ריבוא נשמות כלליות, שכל אחת מהם נחלקת לששים ריבוא נשמות פרטיות (כמבואר בתניא[119]), ולשם לוקח עמו את הענין דהכתרת המלך, ועד שגם שם מאיר אצלו בגלוי בחי׳ האזרח בישראל ישבו בסוכות שהיתה אצלו באופן של התיישבות בעבודתו בחג הסוכות.

ט) **וזהו** כללות הענין שלוקחים משבעת ימי הסוכות (כמו מכל הימים טובים) על כל השנה, החל מד׳ הימים שלפנ״ז שהם הכנה לחג הסוכות (והרי ההכנה צריכה להיות מעין היו״ט), ובפרט בעמדנו בליל ערב חג הסוכות ממש — שאע״פ שיסוד ושורש ועיקר העבודה הוא דוקא הענין הכללי, הנחה כללית וביטול כללי, הרי זה צריך לבוא בגילוי בעבודה פרטית ומסויימת שבה עובד עבודתו לפי שאני נבראתי לשמש את קוני[120]. ועד״ז בנוגע לענין שלוקחים מחג הסוכות, שצ״ל בענינים פרטיים דוקא, אלא שבהם ממשיכים הענין דשום תשים עליך מלך[121], שתהא אימתו עליך[122], ביחד עם השמחה הגדולה מזה שנמצאים ביחד עם המלך, שבאור פני מלך חיים[123], ועוז וחדוה במקומו[124], שנמשכת בשבעת ימי הסוכות, זמן שמחתנו בפשטות, ועאכו״כ בשמחת בית השואבה, שמי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה

---

115) סוטה לח, א. סנהדרין ס, א.
116) ראה תו״א וארא נה, ב ואילך.
117) ראה ר״ה טז, א.
118) ויצא לב, ב. וראה ספר השיחות תרצ״ו ע׳ 43. וש״נ.
119) פל״ז (מח, א).
120) קדושין פב, א.
121) שופטים יז, טו.
122) כתובות יז, א.
123) משלי טז, טו. וראה לקו״ת מסעי צג, ב.
124) דברי הימים־א טז, כז.

מימיו[125], ואח"כ גם השמחה דשמע"צ ושמח"ת, ומזה ממשיכים שתהי' שנה שמֵחה, שמֵחה בתורה ומצוותי', ועד לשמחה הכי גדולה דישמח ישראל בעושיו[93] וישמח הוי' במעשיו[94] שפועלים בכל המעשים כולם [בדוגמת אדה"ר שהכריז בואו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני הוי' עושנו[126], וגם פעל זאת], כי, מבלי הבט על כך שבינתיים עבר זמן רב כ"כ, עם ריבוי העלמות והסתרים, וריבוי ענינים של נורא עלילה על בני אדם גו'[33], הרי פעלו ענין גדול יותר — אלה תולדות פרץ[127], באופן נעלה יותר מאלה תולדות השמים והארץ בהבראם[128], מלא כתיב[129], לפי שעולם על מילואו נברא[130], ובזה פועלים עוד יותר, שעוד בימים האחרונים של הגלות יעלה הפורץ לפנינו[131], ויפרוץ את כל ענין הגלות, ומתנהגים ביד רחבה וביד רמה בכל עניני תורה ומצוותי', ובדרך ממילא נעשית הנהגה זו בכל הענינים בפשטות, בבני חיי ומזונא רויחי. וביחד עם משיח צדקנו, בנערינו ובזקנינו בבנינו ובבנותינו[132], ביחד עם שלימות מעשינו ועבודתנו בזמן הגלות בעניני התורה ומצוותי' — הולכים לארץ אשר גו' תמיד עיני הוי' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה[133], שזוהי השלימות של הקב"ה, שפועלת שלימות הארץ בפשטות, ובקרוב ממש זוכים לשלימות דירחיב הוי' אלקיך את גבולך[134]. וכל זה בשעתא חדא וברגעא חדא[135], שתיכף ומיד נעשה סיום הגלות, קץ שם לחושך[136], ומיד מתחילה אתחלתא דגאולה וגאולה בשלימותה, גאולה האמיתית והשלימה, ובמהרה בימינו ממש.

---

125) סוכה נא, א (במשנה).
126) תהלים צה, ו. וראה פדר"א פי"א. זח"א רכא, ב.
127) רות ד, יח.
128) בראשית ב, ד. וראה ב"ר פי"ב, ו. שמו"ר פ"ל, ג. סה"מ תרנ"ט ע' קנה. סה"מ תש"ד ס"ע 74 ואילך.
129) ב"ר ושמו"ר שם.
130) ראה ב"ר פי"ד, ז.
131) ראה מיכה ב, יג.
132) ע"פ בא י, ט.
133) עקב יא, יב.
134) פ' ראה יב, כ ובספרי שם. שופטים יט, ח ובפרש"י שם.
135) לשון הזהר ח"א קכט, סע"א.
136) איוב כח, ג.

הוספה

א

ב״ה, כט׳ מ״ח תשי״ט
ברוקלין

האברך מאיר שי׳

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ״ב חשון, בו כותב ר״פ מפעולותיו במבצע ד׳ מינים, ובנקודה הפנימית איך שקבלום בספ״י, ונענו להצעתם לברך ולקיים מצוה זו.

ויהי רצון אשר ע״פ האמור בספרי קבלה ומבואר בתורת החסידות, שנטילת ד׳ מינים ה״ז המשכת עניני תשרי בלב וממנו נמשך לכל אברי האדם, יהי׳ זה גם בהנוגע להנ״ל, שמתחיל מהברכה וקיום המצוה, יתקרבו עוד יותר ליהדות לתורה ומצותי׳ הלוך והוסיף הלוך ואור, ואשרי חלקם של כל אלו שעסקו והשתדלו בזה.

. . . בטח יודע משלשת השיעורים דחומש תהלים ותניא הידועים ועכ״פ ישמור עליהם מכאן ולהבא.

בברכה לבשו״ט בכל האמור

בשם כ״ק אדמו״ר שליט״א

א

האברך מאיר: אדלר, ירושת״ו.

במבצע ד׳ מינים: ראה גם בטאון חב״ד חוברת יט (יו״ד שבט תשי״ט) ע׳ 36.

בספ״י: = בסבר פנים יפות.

האמור בספרי קבלה ומבואר בתורת החסידות: ראה מ״ח מס׳ ימי מצוה וסוכה פ״ה מ״ג — הובא ונתבאר בסידור (עם דא״ח) שער הלולב רסג, סע״ג ואילך. המשך וככה תרל״ז פפ״ד ואילך. ובכ״מ. וראה גם לקו״ת דרושי סוכות פב, סע״ב ואילך. דרושי שמע״צ פז, ריש ע״ב. ובכ״מ.

ב

ב״ה, ידי מ״ח תש״כ
ברוקלין

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו ממוצש״ק בבשורה הטובה מהטבת בריאות אביו שי׳

ובעת רצון יזכירוהו עוד הפעם על הציון הק׳ של כ״ק מו״ח אדמו״ר זצוקללה״ה נבג״מ זי״ע,

וזכות השתדלותו הוא במבצע ארבע מינים בימי חג הסוכות שעברו, ובודאי שיוסיף גם בפעולות צעירי אגודת חב״ד בשבועות וחדשים הבע״ל, ובפרט שנמצאים אנו עתה בשנה זו שנת המאתים להסתלקות הילולא של הבעל שם טוב, יעמוד לו בכל המצטרך לו ולכל אלו אודותם כותב ולכל לראש בריאות אביו שי׳.

בברכה לבשו״ט בכל האמור

בשם כ״ק אדמו״ר שליט״א

ג

[אור לכ׳ תשרי, ה׳תש״כ]

[העתק] מסרט־ההקלטה — אוכל לחוו״ד לאחרי שמי מהמזכ׳ יבחון אותו.

❀ ❀ ❀

ב

במבצע ארבע מינים: ראה גם אג״ק חי״ט אגרת ז׳מט. ז׳סט (ס״ו).

ג

מצילום כתי״ק, על גליון מכתבו של מו״ה אברהם חנוך גליצנשטיין (ששהה באותה עת בחצרות קדשנו) בתאריך זה — בו שואל ״אולי תנתן לי הרשות לקבל העתק מסרט־ההקלטה של התועדות כ״ק אד״ש ביום א׳ דחוה״מ, שמחת בית השואבה, בכדי שאוכל אח״כ להשמיע זאת בפני אנ״ש באה״ק ת״ו ובמיוחד בכפר חב״ד, ומה גם ברכת קדשו בהתועדות זו לכפר חב״ד*. אין מילים בפי לתאר גודל תשוקתם של אנ״ש באה״ק לשמוע קולו של כ״ק אד״ש״. — את התיבות ״מסרט־ההקלטה״ — הקיף רבינו, וכתב (כבפנים). — אגרות נוספות אליו — אג״ק חל״ג אגרת יב׳תמז (ע׳ רלג), ובהנסמן בהערות שם. יב׳תקמה (ע׳ שיט).

*) ראה תו״מ התוועדויות חכ״ז (תש״כ ח״א) ע׳ 75.

לזכות

הילדה **רחל לאה** שתחי׳

ליום הולדתה ט״ז אלול ה׳תשפ״א

ולזכות אחותה **חי׳ מושקא** שתחי׳

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

הרה״ת ר׳ **לוי יצחק הכהן** וזוגתו מרת **צייטא** שיחיו **פרידמן**

ולזכות זקניהם

הרה״ת ר׳ **דוד הכהן** וזוגתו מרת **צבי׳ רבקה** שיחיו **פרידמן**

הרה״ת ר׳ **דוד** וזוגתו מרת **שרה חנה** שיחיו **מונדשיין**

מרת **ביילא** שתחי׳ **גורביץ**

מרת **חנה פייגא** שתחי׳ **פרידמן**

הרה״ת ר׳ **שלום דובער** וזוגתו מרת **שיינא** שיחיו **חייקין**